

محمد تقی جعفری

۱۴۹

تفسیر واعد و تحلیل

مثنوی

جلال الدین محمد بلخی^۹

جلد اول - دفتر دوم

جعفری تبریزی، محمدتقی، ۱۳۰۲ - ۱۳۷۷، شارح.
تفسیر و نقد و تحلیل مثنوی جلال‌الدین محمد بلخی / محمدتقی جعفری - تهران: اندیشه
اسلامی، ۱۳۵۶ -

ج. ۱۵ ISBN : 964-8253-9-X (دوره)

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

ج. ۳ (چاپ اول ناشر: ۱۳۸۵) ISBN : 964-8253-29-3

۱. مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ق. - مثنوی - نقد و تفسیر. ۲. شعر فارسی -
قرن ۷ق. - تاریخ و نقد. الفه مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ق. مثنوی، شرح. ب.
عنوان. ج. عنوان: مثنوی، شرح.

۸۱/۳۱

PIR5201/ج۷ت۷

ج ش/م ۸۴۹م

۸۲-۲۵۶۴م

کتابخانه ملی ایران

شناسنامه

کتاب: تفسیر و نقد و تحلیل مثنوی

جلال‌الدین محمد مولوی (بلخی)

مؤلف: استاد علامه محمدتقی جعفری (ره)

جلد سوم: از دوره پانزده جلدی

تعداد: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ناشر بهار ۱۳۸۵

چاپخانه: صاحب کوثر

آدرس: مقابل دانشگاه تهران، خ فخر رازی، نرسیده به

چهارراه نظری، ک شهید فاتحی داریان، پلاک ۲۷

صندوق پستی: ۵۹۱-۱۳۱۴۵

تلفن و نمابر: ۶۶۹۶۱۴۹۷ همراه: ۰۹۱۲۳۸۳۱۰۲۶

نشر اندیشه اسلامی

فهرست مطالب

شماره صفحه

۱	مناجات
۳	مقدمه اول - تأثیری که شمس تبریزی در روح جلال الدین ایجاد کرده است
۷	جلال الدین مولوی از شمس تبریزی دانشمند تر و متفکر تر بود .
۷	آیا شمس تبریزی است که جلال الدین را ساخته است ؟
۹	مقدمه دوم - جلال الدین مولوی و ویکتورهوگو
۹	مسئله اول - فرهنگ عالی انسانی شرق و غرب نمیشناسد
۱۲	مسئله دوم - شخصیت فردی هر دو شخصیت .
۱۷	مسئله سوم - مقایسه آثار جلال الدین رومی و ویکتورهوگو بطور اجمال
۱۷	۱ - مقایسه بطور کلی میان مثنوی و بینوایان
۲۰	۲ - مقایسه بانظر به مطالب جالب و ابتکاری آن دو
۷۷	❖ دیباچه دفتر دوم مثنوی
۷۸	❖ دفتر دوم مثنوی
۸۳	ذوالقرنین کیست ؟
۸۶	برای کسی که دهانی مانند دوزخ دارد این دنیا هم مانند برزخ میباشد .
	شعاع ابدیت در این دنیا مانند شیر و مقنضات ماده مانند خون است ، متوجه
۸۸	باش شیری را که سهم تست باخون مخلوط نسازی .
۸۹	به کوچکی گناه منکرید ، بلکه بآن خدا بنگرید که باو مصیبت میکنید .
۸۹	انقلاب روحی يك فرد ممکن است جوامعی را منقلب بسازد .

شماره صفحه

- ۹۱ مشورت يك اصل ضروری است .
- ۹۳ اضافه نفس به نفس بدتر از اضافه صفر به صفر است ، زیرا - حاصل اضافه صفر به صفر هیچ است ، ولی اضافه نفس به نفس نتیجه منفی دارد .
- ۹۴ نفس بادمسازى با نفس ديگر میخندد ، در نتیجه در عالم عقل ناریکی پیروز میگردد و راه گم میشود .
- ۹۶ دو گروه نیکان و بدکاران پس از تثبیت شخصیت شان نمی توانند بایکدیگر سازگار باشند .
- ۹۷ فعالیت يك موجود احتیاج به زمینه آماده دارد .
- ۹۸ بکوشیم تا خود را به منبع روشنائی برسانیم
- ۱۰۰ محصولات حواس ظاهری بافرایندهای حواس درونی در پشت پرده اشتباه نمیشوند
- ۱۰۶ آیا هم موحد و هم مشبه در درك مقام عالی وحدت مبهوت اند ؟
- ۱۰۹ روش حواس در دریافت واقعیات مانند روش معتزله و روش بینائی عقل در رسیدن به حقیقت مانند روش سایر مسلمانان میباشد
- ۱۱۳ اگر حس طبیعی به حس الهی مقلب شود و آن حس آیات خدائی را در هستی ببیند نتیجه آن عالی ترین اطاعت خواهد بود .
- ۱۱۴ خواه موحد باشی و خواه مشبه تا از صورت و ظاهر نگذری نتیجه ای از گرایش الهی نخواهی برد .
- ۱۱۵ بیائید زنگارهای تمایلات حیوانی را از آینه دل پاک کنیم تا هم نقش و هم نقاس را به بینیم .
- ۱۱۷ چشم که برای دیدن است نبیند ، زیرا - ندیدن با چشم نوعی جان کند است .
- ۱۱۷ جاذبیت میان اشیاء وجود دارد .

صفحه

- هر چه کوشش کنید که نسخه حقیقی خود را از کس دیگر مشاهده کنید
 ۱۱۹ نخواهید توانست .
- ❖ هلال پنداشتن آن شخص خیال را در عهد عمر و تنبیه نمودن
 ۱۲۳ او را .
- جائی که يك موكج شود در فضای خالی ماه دروغین نمودار میشود - اگر
 ۱۳۴ تمام قوا و فعالیت های روحی شما كج شود چه خواه شد ؟
- اجزاء وجود خود را بوسیله مردان صدق و صفا استقامت و راستی بدهیم .
 ۱۳۶ ❖ دزدیدن شخصی ماری را از مادرگیری و گزیدن و کشتن او .
- گاهی خواسته های ما موجب هلاکت ما است .
 ۱۴۰
- ❖ التماس کردن همراه عیسی علیه السلام از او زنده کردن استخوان را .
 ۱۴۴ روح مرده خود را رها کرده بدنبال زنده کردن لاشه های در خاک پوسیده
- ۱۴۵ نروید .
- ❖ اندرز کردن صوفی خادم را در تیمار داشت بهیمه و لا حول
 ۱۴۷ گفتن خادم .
- یاران الهی در موقع حضور ، هريك كتابی است باخط خوانا که در مقابل
 ۱۴۸ سایر یاران باز شده است .
- سپری شدن يك منزل در راه حقیقت بهتر است از هزاران گام و دور زدن
 ۱۴۹ در راه حقیقت نماها .
- آری همین موجودات برای گروهی سدی است غیر قابل نفوذ و بگروه دیگری
 ۱۵۱ دریست بیارگاه حقیقت .
- ارواح راد مردان الهی پیش از ورود بجهان طبیعت کارها کرده و نتیجه ها
 ۱۵۲ برداشته اند .

صفحه

- ۱۵۸ ✱ مشورت کردن خدای تعالی با فرشتگان در ایجاد خلق .
- حقایق عینی پشت پرده جهان هستی برای مردان الهی بمنزله اندیشه است که مانند جزء ذات آنها بوده و به مردم دور از حقیقت خارج از ذات
- ۱۶۰ میباشد .
- الفاظی را که درباره حقایق ماورای طبیعی بکار میریم مفاهیم واقعی را نشان
- ۱۶۲ نمیدهند بلکه این استعمالات برای تفاهم معمولیست
- ۱۶۳ آیا منطق وضعی میتواند منکر ماورای طبیعت باشد ؟
- مشکل اندیشه‌های مغزی مربوط بدخالت زمان در واحدهای اندیشه ما است
- ۱۶۶ يك نظر اجمالی به عقائد گذشتگان در باره زمان .
- ۱۶۷ زمان از نظر افلاطون
- ۱۶۸ چند مسئله روشن در مقدمه شناسائی زمان .
- ۱۷۰ چند مسئله عالی درباره زمان .
- ۱۷۱ آیا زمان به دو نوع «حقیقی و مفهومی قابل تقسیم است ؟
- ۱۷۲ آیا میتوانیم زمان را به واقعی و ابجدی و تصویری تقسیم کنیم ؟
- ۱۷۵ «من» و زمان .
- ۱۷۶ «من» و احساس زمان حال که در گذر است .
- ۱۷۷ «من» و احساس زمانی که گذشته است .
- ۱۷۷ آیا ممکن است «من» انسانی زمان را درك نکند ؟
- ۱۷۹ مردان الهی در يك وحدت عالی بایکدیگر متحد میباشند .
- میخواهم برای تفاهم جهان را به خال صورت اوتشبییه کنم و درباره این
- زیبائی گفتگو کنم ، ولی کالبد مادی ام تحمل گفتن این سخن با عظمت را ندارد .
- ۱۸۱ ✱ بسته شدن تقریر معنی حکایت بسبب میل مستمعان باستماع ظاهر .
- ۱۸۶ افیانوس متلاطم معانی گاهی خود برای خود سدی ایجاد میکند .

صفحه

- ۱۸۹ ❖ الخزام کردن خادم تیمار بهیمه را و تخلف نمودن .
- قانون هم جنس بودن و فاون تعاون در زندگانی است ، لذا تنازع در بقاء بایستی
- ۱۹۲ علت غیر طبیعی داشته باشد .
- ۱۹۹ ❖ گمان بردن کاروانیان که مگر بهیمه صوفی رنجور است .
- نتیجه نیروی دروغین کار دروغین است .
- ۲۰۳
- ۲۰۵ هیچکس برای شما از خود شما دلسوزتر نخواهد بود
- تاکنون رسم روزگاران چنین بوده است : نامردان انسانهای ساده لوح را
- ۲۰۸ جان خود بخوانند ، اما برای نابود کردن جان آن بینوایان .
- ۲۰۹ استقلال خود را حفظ کنید .
- خاصیت بدن انسانی گنبدیدن است هر چند که آن را میان عالترین عطرها
- ۲۱۳ وزینتها بیوشانید .
- اگر اندیشه را از تو منها کنند جز مشتی استخوان و ریشه و مواد طبیعی
- ۲۱۴ چیز دیگری نیستی
- ۲۱۵ حکمت بعث پیغمبران تفکیک کفر از دین است .
- ۲۱۷ واحد حقیقی جز آن موجود بزرتر وجود ندارد .
- ۲۳۰ ❖ یافتن پادشاه باز خویش را در خانه کمپیر و مبتلا شدن
- ۲۳۳ محبت جاهلانه عین دشمنی واقعی است .
- ۲۳۵ دنیا ناخود آگاه و فریب خوردگان آن ناخود آگاه تر .
- ۲۳۶ آیا لطف خداوندی ما را به جرم وادار میسازد ؟
- چون کمال را او در دل ما نمودار ساخته است ، لذا استعداد رسیدن بآن
- ۲۴۰ را هم بما عطا فرموده است .
- ۲۴۸ ❖ حلوا خریدن شیخ احمد خضرویه بجهت غریمان بالهام حق تعالی .

صفحه

اگر جان آدمی خندان و شکوفان است، قیافه زهر آگین مردم چه تأثیری در

۲۵۲ او خواهد گذاشت ؟

۲۶۰ ❖ ترسانیدن شخصی زاهدی را که کم گری تا کور نشوی .

۲۶۰ آیا عضو منحرف را باید از بین برد ؟

مادامیکه روح انسانی در راه تکامل خود پیش میرود ، نقص پدیده های مادی

۲۶۲ مربوط بانسان اهمیتی ندارد .

۲۶۶ ❖ تمامی قصه زنده شدن استخوانها بدعای عیسی علیه السلام

اگر يك موجود حقیقتی داشته باشد با از بین رفتن نمود آن ، حقیقت نابود

۲۶۹ نخواهد گشت .

۲۷۰ گمان مبرید که هر چه را از آن خود میدانید از آن بهره مند خواهید گشت .

۲۷۲ خداوند ! واقعات را آنچنانکه هستند بمانمایان . بحثی در حقیقت و واقعیت .

۲۷۴ حقیقت و واقعیت .

۲۷۶ مراحل سه گانه ای که موضوع از آنها عبور میکند .

۲۷۸ نسبت حقیقت و نسبیت واقعیت .

۲۸۰ وقتی که آب حیات پیدا میکنید آنرا در خاک ریخته و از آن گل نسازید .

۲۸۱ محبوباد آن لذا بد زود گذر که مانع از وصول انسان بلغایند . باید آرمی گردد .

آدم مقلد هر چند که سخنان ظریف بگوید چون سخنانش بمعنی پیوسته

۲۸۱ نیست ، لذا خود نمیداند که چه میگوید .

۲۸۲ لوحه گران حرفهای زیاداند ولی کوسوزدل واقعی ؟

۲۸۶ کالبد جسمانی توانائی تحمل فعالیت های الهی روح را ندارد .

۲۹۲ ❖ خاریدن روستائی در تاریکی شیر را بنظر آنکه سماو است .

حقایق را در تاریکی لمس کرده و مطابق دلخواه خود آنها را تفسیر نموده و

۲۹۳ بهره برداری میکنیم .

۳۹۶ ❖ فروختن صوفیان بهیمة صوفی مسافر را بجهت سفره و سماع .

صفحه

- ۳۰۱ در مقابل سر نوشت قطعی احتیاط و چاره جوئی ها نتیجه ای ندارد .
- ۳۰۳ آیا فقر یکی از عوامل کفر بخدا است ؟
- ۳۰۵ ضرورتها ممنوعیت ها را بر میدارد .
- ۳۰۷ چقدر خنده آور است که مقلد از خود صاحب نظر بازوق تر میشود .
- اگر بخواهید تقلید کنید ، از کسانی تقلید کنید که حقایق را بدانند و از هوی
- ۳۰۹ و هوس دور باشند .
- انعکاس ابتدائی حقایق تقلید است ، ولی با تکرار و دقت لازم و کافی به تحقیق
- ۳۱۳ مبدل میگردد .
- مقیاس سنجش را منحرف نکنید ، بگذارید انسانها با اندازه های واقعی روبرو
- ۳۱۵ شوند .
- چون پیامبران نقطه انکاء و سنجش واقعی بوده اند ، لذا باداشی به پیامبری خود
- ۳۱۹ نمیخواستند .
- ❖ قصه آن مفلس که در زندان بود و زندانیان از او در فغان .
- ۳۲۸ هر نوع زندگانی برای خود انتخاب کنی بدون ناراحتی نخواهد بود .
- ۳۳۰ تأثیر خیالات در زندگانی و روان انسانها .
- ۳۳۵ این دیدگان طبیعی ما است که گاهی مار و گاهی نگار میسازد .
- ۳۳۷ شادی از روی ایمان غیر از شادی از روی خیالات است .
- ۳۳۹ بیهوده در پهنه جهان دارای بعد خود را سر گردان مساز ، برای آگاهی بدجهان
- ۳۴۰ دارای بعد خروج از جهان بعد لازم است .
- ❖ شکایت کردن اهل زندان پیش وکیل قاضی از دست آن مفلس .
- ۳۴۵ ❖ تنمّه قصه مفلس زندانی با قاضی .
- ۳۵۰ فلسفه بافیهای حرفه ای غیر از حکمت واقعی است .
- ۳۵۳ اگر مهر خدائی بر گوش و دیده زده نشود ، بحد کافی صداها و صورت های

صفحه

- ۳۵۷ . بیدار کننده وجود دارد .
- ۳۵۸ . جهت و مکان برای اجزاء جهان طبیعت مطرح است نه برای مجموع آن .
- ۳۶۵ . ❀ فی المناجات .
- خداوند! ، سخنانی را که شایسته مقام تو باشد و ما را شایسته توجه تو قرار بدهد
- ۳۶۸ . بما تعلیم فرما .
- ۳۶۹ . خداوند چگونه بعضی اشخاص را تا ما فوق غم و شادی بالا میبرد ؟
- ۳۷۰ . پدیده های جهان هستی برای اشخاص فوق معمولی دگرگون میگردد .
- آیا اشخاص فوق معمولی محسوسات را دور انداخته و غیر محسوسات را موزد
- ۳۷۱ . استناد قرار میدهند ؟
- ۳۷۲ . معشوق آنان در ماجرای این اشکال و صورتهای محدود وفانی است .
- اگر همین محسوسات برای عشق ورزی کافی بود میبایست همه افراد انسانی
- ۳۷۴ . که دارای حس میشا شد عاشق شوند .
- عشق وفای ثابت بوجود میآورد و با دگرگونی صورتهای وفا دگرگون
- ۳۷۵ . نمیکردد .
- تو هم ای انسانی که بعقل خویش مینازی ، باید بدانی که عقل کلی است که
- میتواند فعالیت حس را بهره ور بسازد نه عقل جزئی ، زیرا عقل جزئی يك
- ۳۷۶ . طلای عاریتی است که روی مس وجود ترا پوشانده است .
- ۳۷۷ . چگونه دل انسانی با داشتن قیافه های متضاد وحدت خود را حفظ میکند ؟
- تو میگوئی من هم عالمی از معنی دارم ، ولی اگر بخود بیائی خواهی دید که
- ۳۷۹ . معنائی که برای خود انداخته ای همان صورت است در شکل منظم .
- ۳۸۰ . بینای حقیقی خود جاندار را مورد توجه قرار میدهد نه پوشاك آنرا .
- ۳۸۵ . ❀ تمثیل بر حقیقت سخن و اطلاع بر کشف آن .
- ❀ ملامت کردن مردمان شخصی را که مادر را به تهمت بکشت .
- ۳۹۳

صفحه

- باتلاق را ریشه کن کنید، والا تمام زندگانی شما در راه کشتن پشه های مالاریا
 ۳۹۶ . مستهلك خواهد گشت .
- هنگامیکه ریشه تباهی را ندانید با حق و مخلوقات او همواره در ستیزه
 ۴۰۰ . خواهید بود .
- پیامبران با اینکه نفس خود را کشته بودند چرا دشمنان فراوان داشتند ؟
 ۴۰۱ آن مزیت انسانی را که بدست آورده اید از دست ندهید و اگر دارای
 نقصی هستید در بر طرف کردن آن بکوشید و نقص دیگری بر آن اضافه
 نکنید .
- از آنجهت که از مقام عظمت ربوبی هیچ کس احساس تنگ نمیکند ، لذا
 ۴۰۵ کسی نمیتواند به خدا حسادت بورزد .
- اصل ولایت مهدی قائم علیه السلام .
 ۴۰۶
- اصل ولایت .
 ۴۰۶
- ولایت تکوینی از ارتباط ولی با خدا ناشی میشود .
 ۴۰۹
- آیا ولایت تکوینی را میتوان کسب کرد یا حقیقتی است موهبتی ؟
 ۴۱۰
- ۱ - ولایت تکوینی وجودی .
 ۴۱۰
- ۲ - ولایت تکوینی تعیینی .
 ۴۱۱
- چگونگی تأثیر انسانهایی که دارای ولایت تکوینی هستند در انسانها و
 ۴۱۴ سایر موجودات .
- ولایت شرعی .
 ۴۱۵
- مهدی قائم علیه السلام .
 ۴۱۷
- امتحان کردن پادشاه آن دو غلام را که تازه خریده بود .
 ۴۲۵
- نورانیت روح در سخنان انسانهای الهی بیدار میگردد و حق و باطل را از
 ۴۲۶ یکدیگر جدا میسازد .

صفحه

- اگر چشم کج شود و یکی را دو بیند و این سؤال مطرح شود که چرا يك
۴۲۹ موجود دو دیده میشود؟ جوابش راست کردن چشم است .
- بایستی به آن اندیشه که خلاصه موجودیت تست راست بنگری ، تا به بینی
۴۳۰ این اندیشه شعاع کیست ؟
- اثر شنیدن و دیدن در زوان انسانی و ترجیح یکی بر دیگری .
۴۳۲
- علم اليقين ، حق اليقين ، عين اليقين .
۴۳۷
- بعضی دیگر در يقين .
۴۳۹
- مسئله یکم - آیا تحصیل يقين درباره شناسائی ها و حرکات زندگانی امکان
۴۴۰ پذیراست ؟
- مسئله دوم - آیا يقين با نظر به نقطه قرار گاه انسانی يك پدیده نسبی
۴۴۵ نیست ؟
- مسئله سوم - آیا ارزش يقين ذاتی است ؟
۴۴۶
- ❖ براة کردن پادشاه یکی از آن دو غلام را و از دیگری پرسیدن
۴۵۱ و باز گفتن آنچه در وی است .
- چون زندگی شما در عیبجوئی دیگران میگذرد در اصلاح خویشتن نمیتوانید
۴۵۳ گامی بردارید .
- بگذارید دیگران وضع روانی شما را بازگو کنند .
۴۵۴
- انسان نمیتواند درباره خود روانکاوی نماید .
۴۵۵
- کسی که بداند هر چه بدهد در مقابل چیزی خواهد گرفت او هرگز از جود
۴۵۶ و احسان نمی هراسد .
- ❖ قسم خوردن غلام بر صدق و طهارت خویش .
۴۶۱
- نوری که از جان میدرخشد عاریتی نیست .
۴۶۹

صفحه

- باقی نگاهداشتن و بسوی خدا بردن عمل نیکو مهم تر از بجا آوردن آن
 ۴۷۰ است .
- آیا فرستادن پیامبران برای خدا واجب است یا مربوط به فضل و احسان
 ۴۷۱ او است ؟
- قاعده عدل .
 ۴۷۲
- يك توضیح نهائی درباره نظریه اشاعره در مورد عدل .
 ۴۷۳
- قاعده لطف .
 ۴۷۷
- عقاید اشاعره بطور اجمال .
 ۴۸۱
- عقاید معتزله بطور اجمال .
 ۴۸۲
- قاعده اصلح .
 ۴۸۲
- تعریف لطف .
 ۴۸۳
- تقسیم سه گانه لطف .
 ۴۸۵
- دلیل لزوم لطف بر خداوند .
 ۴۸۵
- نتایجی که از قاعده لطف گرفته میشود .
 ۴۸۶
- تحقیقی در باره قاعده لطف .
 ۴۸۷
- تعریف لطف .
 ۴۸۷
- تحقیقی درباره قاعده اصلح .
 ۴۹۰
- بحثی در جوهر و عرض .
 ۴۹۲
- جوهر و عرض چیست ؟
 ۴۹۳
- آیا عرض ها نیست و نابود میگردند ؟
 ۴۹۴
- آیا اعراض قابل نقل و انتقال میباشند ؟
 ۴۹۴
- آیا عرض میتواند جوهر را تغییر بدهد ؟
 ۴۹۵
- اندیشه بنیاد عمل است .
 ۴۹۸

صفحه

- ۴۹۹ چند مسئله مهم در باره کارهای غائی .
- ۵۰۱ آیا برای خداوند در ایجاد جهان ، جریان کارغائی مزبور قابل تصور است؟
- ۵۰۵ بار دیگر زیر بنای فلسفه هگل و تعاقب اعراض و جواهر .
- ۵۰۷ عرض و جوهر با روش تعاقبی رو بنای هستی را تشکیل میدهند .
- ۵۰۹ آیا خرد حکم میکند که به روی نیک و بد پرده انداخته شود ؟
- ۵۱۰ با افزایش جهان ، معلوم خداوندی به تحقق میرسد .
- ۵۱۱ کار کنید تا اسرار نهایی شما پدیدار گردد .
- چگونه میتوانید بدن را از حرکت باز بدارید در صورتیکه روح شما دائماً
- ۵۱۳ در حال حرکت و تحریک است ؟
- در جویبار تحول اثری در دنبال سببی نمودار میگردد ، خواه در این جهان
- ۵۱۴ خواه در آن جهان .
- ۵۲۵ * باز پرسیدن شاه حال از غلام دیگر .
- ۵۲۸ حیات مواد از دریای جان سر چشمه میگیرد .
- ۵۲۹ نیروی اندیشه عالی تر از نیروی جهان جسمانیست .
- ممکن است میلیاردها افراد انسانی بفرمان یک انسان بحرکت در آیند ، و خود
- ۵۳۰ آن انسان محکوم یک اندیشه پنهانی بوده باشد .
- ۵۳۶ * حسد بردن چشم بر آن بنده خاص .
- ۵۴۲ آیا در این زندگانی تنها آنچه را که باغبان ازل کاشته است درو میکنیم ؟
- انسان در هر حال با نظر به قوانین جهان ، سیستم مجموع اجزای هستی را
- ۵۴۵ بروی خود بسته میکنند .
- ۵۴۶ مگر مشیت خداوندی با جریانات هستی منافات دارد ؟

صفحه

- ۵۴۷ فایده‌ای برای جهان وجود دارد اگر چه نور از آن آگاهی نیست .
 دل انسانی که رشد الهی خود را دریافت از هر موضوع مفید فایده‌ای و از
 ۵۴۸ هر علمی صفای مخصوصی به خود میگیرد .
 صورت‌های انسانی نمایشگاه اجزای موجودیت آنها است ، چشم انسانی
 ۵۴۹ میتواند از آن نمایشگاه معانی را دریابد .
 آیا در برابر عوامل دگرگون کننده درون ، بایستی مقاومت کرده از بروز
 ۵۵۰ آثار آنها در اعضای ظاهری جلوگیری کنیم ؟
 آیا بدیده های ثابت قیافه میتواند از چگونگی روان و موجودیت انسانی
 ۵۵۲ کشف کند ؟
 موجودات در ارتباط با یکدیگر تولید اثر میکنند .
 ۵۵۶ اتفاق و اتحاد بالقوه ها را به فعلیت میرساند .
 ۵۵۷ مشرق خورشید الهی سمتی ندارد ، این مشرق را از افق ذرات اودریابید .
 ۵۶۰ ارتباط صانع و صنع و مصنوع .
 ۵۶۱
 ۵۷۰ **تغیر رفتار شدن باز میان جفدان در ویرانه .**
 حوادث موجود با عظمتی را در میان موجودات پست می اندازد ، این موجودات
 پست گمان میکنند که موجود با عظمت خیال شرکت در زندگانی با آنها را
 ۵۷۳ داشته و میخواهد مزاحم آنها باشد !
 در زندگانی جائی بهر اد مردان در نظر بگیری ، روزی فرامیرسد که آنها را
 ۵۷۶ نخواهید دید .
 ۵۷۷ هم جنس بودن موجودات منحصر به تشابه در شکل و ذات آنها نیست .
 در اشکال ظاهری حقایق در جا نزنید ، بلکه از آنها عبور کنید و روبه
 ۵۸۰ حقیقت بروید .

صفحه

- با ارتباط شدیدی که کالبد جسمانی با روح دارد هیچ تشابه و سنخیتی با
 ۵۸۱ یکدیگر ندارند .
- روح کل در نفوس جزئی اثر ایجاد میکند ، در نتیجه نفوس جزئی نیروی
 ۵۸۳ ملکوتی بر خود میگیرند .
- آیا حقایق چهار گانه (عقل کل ، جان کل ، روح کل ، نفس کل ،)
 ۵۸۶ ماهیت های مختلفی هستند ؟
- جهان هستی از يك جان بار دار میشود .
 ۵۸۷
- هر لحظه جهانی بوجود می آید .
 ۵۸۸
- چگونگی افزایش یا تحول دائمی جهان و کمیت آنرا نمیتوان توصیف
 ۵۸۹ کرد .
- پس چه باید کرد ؟
 ۵۸۹
- ❖ کلوخ انداختن تشنه از سردیوار در جوی آب .
 ۵۹۷
- از دیوار مادیات هر لحظه خشتی بردارید .
 ۶۰۰
- هر چه که عشق بدیدن جلوه روح بیشتر بوده باشد ، علاقه بکنیدن تمایلات
 ۶۰۲ نفسانی قوی تر و بیشتر خواهد گشت .
- دردوران جوانی که نیرومندیم خشت و کلوخ های دیوار مادیات را بکنیم .
 ۶۰۲
- ❖ فرمودن والی آن مرد را که خارین را که نشانده ای بر سر راه
 ۶۱۰ بر کن .
- دانه خارهای صفات هست که در نفس ما کاشته میشود با گذشت زمان میرود
 و قوت میگیرد و سرمیکشد ، اما «خود طبیعی» انسانی که میخواهد خارها را
 ۶۱۳ بکند روبه سستی و بکاهش میرود .
- آیا استحکام تدریجی ریشه ها مخصوص عادت ها و صفات پلید است ؟
 ۶۱۵

صفحه

هر اندازه که ریشه يك صفت در انسان جایگیر تر گشت انسان در مقابل آن

۶۱۶ صفت بیخس تر خواهد شد .

۶۱۷ يك بحث مختصر در باره عادت :

۶۱۸ هر موجودی دارای سه کیفیت است .

۶۱۹ مرحله اول عادت : استعداد پذیرش

۶۲۰ مرحله دوم عادت : بروز میل به ماده اعتیاد .

۶۲۰ مرحله سوم عادت : تکرار ماده اعتیاد .

۶۲۱ مرحله چهارم عادت : حصول پذیرش .

۶۲۱ تقسیم عادت به اقسام گوناگون .

۶۲۲ عادت بهر چیز ناشایست در «من» انسانی تضادی ایجاد میکند .

۶۲۳ کردارهای نیکو بجهت اعتیاد حرفه ای نیکوئی خود را از دست میدهند .

۶۲۵ بایك توجه الهی جهشی کرده خوی پلید را از خود دور کن .

۶۲۶ راه سومی هم وجود دارد : خار عادت پلید را به گلبن روح متصل ساز .

در آن هنگام که میخواهید شعله های خانما سوز نفس حیوانی را با آب معرفت

خاموش بسازید ، آتش نفس چکچك خواهد کرد ، نرسید به آب باشیدن

۶۲۷ ادامه بدهید و این شعله شخصیت سوز را خاموش کنید .

۶۳۳ ❖ در بیان معنی فی التأخیر آفات .

۶۳۹ زنجیر گرانبار تن پرستی را از خود باز کن و هر لحظه نازه باش .

۶۴۳ تیری که پرتاب شده است کمانش را بجوئید تا تیر انداز نهانی را پیدا کنید .

۶۴۴ چشم خود را آلوده نکنیم تا حقایق را صاف و روشن ببینیم .

۶۴۵ يك قانون کلی در پدیده های روانی .

۶۴۵ ۱ - مرحله بیش از به وجود آمدن پدیده روانی : مرحله انگیزه ها

صفحه

- ۶۳۷ ۲ - مرحله بروز پدیده روانی .
- ۶۴۷ ۳ - مرحله بروز آثار جسمانی پدیده روانی .
- ۶۴۸ در تکیه در راه عبودیت هرگز گمان نکنید بمقصد رسیده اید .
- ۶۴۹ از هر نقطه ای که عبور میکنید دو باره آن نقطه را نخواهید دید .
- ۶۵۱ قانون عدم تکرار رویدادها بار جوع هر شیء به اصل خود منافات دارد .
- ۶۵۱ اگر از معرض حوادث بیرون رفتی دیگر تغییر بتو راهیابی نخواهد داشت .
- آن بانگ شکفت انگیز که در درون انسانی طنین میاندازد . (بحثی در وجدان)
- ۶۵۳
- ۶۵۸ يك احساس عمومی در باره وجدان اخلاقی
- ۶۵۹ وجدان تا وجود دارد بیدار است .
- ۶۶۰ ارزش انجام تکلیف استقلال ندارد ، بلکه از وجدان سرچشمه میگیرد
- ۶۶۱ وجدان صدای خاموش ناشدنی
- ۶۶۱ ای وجدان اصیل !
- باید بدانند که سقراط ، جلال الدین رومی ، شکسپیر ، هوگو ، تولستوی ، داستایوسکی ، لامارتین ، پوشکین از تاریخ انسانی حذف نخواهند شد .
- ۶۶۲
- ۶۶۴ وجدان سدّ منحصر در مقابل هجوم اصل تنازع در بقاء .
- بیانید وجدان را ندیده نگیرید ، زیرا شخصیت و آزادی درونی ما از وجدان سرچشمه میگیرد
- ۶۶۴
- ۶۶۵ اگر انسانی مورد احتیاج است بوجدان نیازمند خواهیم بود .
- ۶۶۵ دوفیاقه بینهایت انسان با داشتن و نداشتن وجدان مشخص میگردد
- ۶۶۶ نمونه ای از دو بینهایت .
- ۶۶۷ وجدان منعکس کننده صفات خداوندی

صفحه

- ۶۶۸ کوه جامد دلها را متلاشی کنید، تا مهتاب الهی بتمام ذرات آن بتابد .
- ۶۶۹ رستاخیز درونی امروز شخصیت میسازد ، رستاخیز فردا شخصیت را نباه خواهد کرد .
- ۶۶۹ انقلاب مرد ربانی بوسیله تماس با پیشگاه ربوبی مانند انقلاب آهن با تماس با آتش است (ممسوس بذات الله) .
- ۶۷۱ هر چه باشد حضور ناقص، بهتر از غیاب است .
- ۶۸۳ ✽ تمثیل در بیان خواندن آب آلودگان را به پاکی .
- در اقبانوس وجود انسانی دودریا بهم متصل اند ، اما دارای مرز واقعی هستند
- ۶۸۵ که آن دو را از یکدیگر جدا میکند .
- ۶۸۵ « حیات، ها و «من» های متعدد طولی و عرضی .
- ۶۹۰ ✽ آمدن دوستان به بیمارستان جهت پریش ذوالنون مصری
- ۶۹۳ آشوب و اختلال روانی خود را با شور و هیجان مردان خدامقایسه مکن .
- ۶۹۴ مردم عامی تحمل عظمت مردان خدا را ندارند .
- ۶۹۷ چرا حسین بن منصور حلاج به دار آویخته شد ؟
- ۷۰۲ چگونه (من) های آدمیان نمونه‌ای از حیوانات می‌گردد .
- ✽ فهم کردن مریدان که ذوالنون دیوانه نیست و بقصد چنین کرده .
- ۷۱۰
- ۷۱۳ ✽ رجوع کردن به حکایت ذوالنون و مریدان او .
- ۷۱۶ ✽ امتحان کردن خواجه زیر کی لقمان را .
- ۷۱۸ بر عکس نهند نام زنگی کافور .
- ۷۱۹ آیا حقایق از راه عقل درك میشوند و سپس به قلب سرازیر می‌گردند ؟

صفحه

«خود طبیعی» ات را رها کن ، آنگاه از «من اینده آل» عبور کرده به «من

۷۲۱ ملکونی» نائل شو .

۷۲۳ نا چیزی ندهی چیزی نخواهی گرفت .

۷۲۴ قاعده تبادل وجودی .

اگر ناپارید که در تبادل چیزی را از دست بدهید مطابق قانون تراحم اهم

۷۲۶ و مهم را در نظر بگیرید .

